

Mire figyelünk virágzás, terméskötődés idején?

A VIRÁGZÁS A SZŐLŐ NÖVÉNYVÉDELMEK EGYIK LEGKRITIKUSABB IDŐSZAKA, MERT A SZŐLŐ JÁRVÁNYOS BETEGSÉGEI (PERONOSZPÓRA, LISZTHARMAT) EBBEN AZ IDŐSZAKBAN MÁR TETEMES KÁROKAT OKOZHATNAK A FÜRTÖK FERTŐZÉSÉVEL. AZ INTENZÍV FÜRT- ÉS HAJTÁSNÖVEKEDÉS MIATT FELSZÍVÓDÓ VAGY MÉLYHATÁSÚ KÉSZÍTMÉNYEKET HASZNÁLJUNK A VÉDEKEZÉSRE, KONTAKT HATÓANYAGGAL KIEGÉSZÍTVE.

DR. KOLEVA ROSZICA

Virágzás idején a peronoszpóra és a liszthar-
mat elleni védelem mellett fontos feladat
még a szürkerothadás (virágbotritisz) korai
kártételének megelőzése. Kedvező környezeti
feltételek esetén a szürkerothadás kórokozója
a bimbókat és a már kinyílt virágokat fertőzi,

amelynek a fűtrészek barnulása, pusztulása
a következménye. Az utóbbi években pedig,
főként a hegyvidéki szőlőkben az orbánc is
főlsorakozott a veszélyes betegségek közé.
Korai fertőzéssel teljes fűtrpusztulást képes
okozni.

A szőlőperonoszpóra

A szőlő minden zöld részét, így a leveleket, a virágokat, a fürtöket és a hajtásokat is képes fertőzni a peronoszpóra. A betegség első tünetei a fiatal levelek színén jelennek meg nedves, párás időben: 1-2 cm átmérőjű, olajfoltra hasonlító foltok alakulnak ki rajtuk. Legelőször ott figyelhetők meg, ahol a víz a legkésőbb párolog el a levelekről, így például a levélcsúcs közelében. A foltokkal áttelenelesen, a fonáki oldalon szürkésfehér színű

Szőlőperonoszpóra fürtön

kivirágzás alakul ki. A betegség főleg nedves, csapadékos években lép fel járványszerűen, ilyen évszaktokban csak rendszeres védekezéssel kerülhetjük el a nagymértékű levél- és fürtfertőzést, a súlyos termés kiesést.

Jelentős különbségek vannak a szőlőfajták peronoszpóra-érzékenységében. A legismertebb fajták közül az *Ezerjő*, a *Furmint*, a *Leányka*, a *Rajnai rizling*, a *Rizlingszilváni*, a *Sárga muskotály*, a *Kékfrankos*, a *Kékoportó*, a *Zweigelt* és a *Csabagyöngye* nagyon érzékeny a betegségre (az olajfoltok gyorsan terjednek szét, erős fertőzés esetén a levelek többsége idő előtt lehullik); a *Bianka*, a *Zalagyöngye*, a *Pölöskei muskotály* közepes-erős ellenálló képességgel rendelkezik a betegséggel szemben (csak kis nekrotikus foltok észlelésekor, ill. tartósan párás időjárás esetén kell védekezni).

A betegség ellen az intenzív hajtásnövekedés időszakában (főleg ha ez esős időjárással párosul)

legeredményesebben a felszívódó készítményekkel védekezhetünk. Előnyös tulajdonságuk, hogy gyorsan felszívódnak a növényekbe, tartósan (8-14 napig) védik őket, az eső nem befolyásolja a hatásukat, ezenkívül gyógyító hatással is rendelkeznek, vagyis a már fertőzött növényi részeket is képesek meggyógyítani. A rezisztencia kialakulásának elkerülésére túlnyomóan kontakt hatóanyagokkal kombinálva forgalmazzák azokat (pl. *Fantic M*, *Lieto*). Június második felétől, szárazabb körülmények között a kontakt szerek is elegendő védelmet adnak a peronoszpóra ellen (*Dithane DG*, *Polyram DF*, *Delan 700 WG*). Ehhez az időszakhoz kapcsolódik olyan szerek használata is, amelyek több gombás betegség ellen hatásosak (pl. *Cabrio Top*, *Quadris*).

A lisztharmat

A szőlő egyik legismertebb betegsége a lisztharmat, ami meleg nyári hónapokban tetemes kárt okozhat. A kórokozója a teljes tenyészidőszakban fertőzi a szőlőleveleket, a fürtökre a virágzástól a zsendülésig a legveszélyesebb. A bogyók fertőzésével okozza a legnagyobb kárt (nem ritka a teljes termésvesztés), de a betegségre érzékeny fajtákon már virágzaskor a fürtkezdemények elhalását okozhatja. A tünetek megjelenése és súlyossága a fajta fogékonyságától is függ: a fertőzésre nagyon érzékeny fajtáknál (*Ezerjő*, *Hárslevelű*, *Olasz rizling*, *Sárga muskotály*, *Sauvignon*, *Zöld veltelíni*,

Szőlőlisztharmat tünete

Virágbotritisz

Kékoportó, Kékfrankos, Kadarka, Favorit, Pannónia kincse) a levelek és fürtök nagy része fertőzött és a nagy, szétterjedő foltokat fehér lisztes bevonat borítja. A lisztharmat ismételt fertőzéseire különösen a tartósan száraz, meleg időjárás esetén számíthatunk. Olyankor az állandó fertőzési veszély miatt a betegség ellen felszívódó készítményekkel, 10-14 naponta védekezzünk (pl. *Cyflamid, Quadris*), de a rezisztencia kialakulásának veszélye miatt évente csak 3-4 alkalommal használhatjuk azokat.

Július második felétől újra használhatjuk a kéntartalmú készítményeket a perzselés veszélye nélkül. Jobb hatékonyságuk miatt a finoman formázott, tökéletes szuszpenziót képző készítményeket részesítsük előnyben (pl. *Thiovit Jet, Kumulus S*). A kórokozó számára kedvezőtlen feltételek (pl. esős időszak) esetén a permetezések számát csökkenthetjük vagy ki is hagyhatunk egyet-egyét.

A szürkerothadás

Virágzás idején kialakuló esős, párás körülmények esetén a szőlő fürtkezdeményeit fertőzi a virágbotritisz. A megtámadott fürtvirágzatok barnulnak, majd elszáradnak, ami egyrészt súlyos termésvesztéshez vezethet, másfelől ezek az elszáradt részek a későbbi fertőzések forrásai. Hazai tapasztalatok alapján a szürkerothadás ellen a tenyészidőszak során a virágzás előtt, a virágzás után (különösen akkor, ha virágzás alatt súlyos fertőzés lépett fel), fürtzáródáskor, zsendüléskor és szüret előtt védekezhetünk legeredményesebben. Virágzás idején, ha várható a betegség fellépése, olyan peronoszpóra elleni szert vagy szerkombinációt (pl. *Quadris*) válasszunk, amely a botritisz ellen is megvédi a szőlőt.

Az orbánc

A hegyvidéki szőlők jellegzetes betegsége a szőlőorbánc, aminek a levélfertőzéseivel júniusban már számolni kell. Csapadékos időben kihajtás után a leveleken először érbarnulás figyelhető

Szőlőorbánc levéltünete vörös szőlőfajtán

meg, később a fehér bogyójú fajtákon sárgás, a vörös bogyójúakon vöröses foltok alakulnak ki. A fertőzés következtében a virágok leperegnek, gyenge a termésberakodás, kisebb a termés-

mennyiség. Fertőzésveszélyes időszakban a peronoszpóra ellen olyan szerek (*Dithane DG Neo-Tec, Vondozeb Plus, Ridomil Gold MZ 68 WG*) használata javasolt, amelyek az orbánc ellen is védelmet nyújtanak. A beteg levelek eltávolítása is hozzájárulhat a következő évi fertőzések csökkentéséhez. A kórokozóval szemben különösen fogékony a *Cserszegi fűszeres* és a *Tramini*.

A szőlőbetegségek megelőzésére alaposabb permetezésre törekedjünk! Ne csak a lombfal külsejét érje a permetlé, hanem a tőke belsejében levő levelek fonákára is jusson elegendő.

Izeltlábúak

A szőlőültetvényekben rendszeresen előfordulnak molykártevők, a háromnemzedékes tarka és a két-nemzedékes nyerges szőlómoly. A tarka szőlómoly a meleg, szárazabb időjárást kedveli, a nyerges szőlómoly inkább a csapadékosabb, hűvösebb években fordul elő nagyobb egyedszámban. Az első nemzedék hernyói a fűrtkezdeményekben táplálkoznak, a második hernyónemzedék egyedei pedig a zöld bogyókat rágják, komoly termés kiesést okozva. A károsítás mértéke a bogyó-

Szőlő gubacsatka

hullással, a szürke- és a fakórothadás fellépésével tovább nő. A védekezési időpontok megfelelő kiválasztásához figyelni kell a szexferomoncsapdák fogásait, és amennyiben a csapdák naponta kb. 10-15 hímlepkét fognak, feltétlenül védekezzünk a szőlómolyok virágkártételének megelőzésére! Védekezésre részesítsük előnyben a környezetbarát készítményeket, így rajzascsúcs körül *Insegar 25 WG* (a tojás-lárva átalakulást gátolják), rajzascsúcs után 7-8 nappal (lárvakeléskor) *Steward 30 DF* vagy *Dipel DF* használható a szőlómolyok ellen. Elhúzódó rajzás vagy erős kártétel esetén a kezelést 10-12 nap múlva ismételjük meg.

Meleg, száraz időjárás esetén a kártevő atkák is elszaporodhatnak. A takácsatkák közül elsősorban a piros gyümölcsfa-takácsatka károsít szőlőn, de a nyár folyamán a kétfoltos takácsatka is előfordul. A fiatal korban károsított levelek széle fölfelé pöndörödik, súlyos károsításkor a kihajtás után a levelek bronzsínűvé válnak, és tömegesen elszáradnak. A szőlőlevélatka egyedei júniustól folyamatosan vándorolnak a szőlőhajtások csúcsi részeire, ezért a zöldmunkák időbeni elvégzésével az egyedszámuk jelentősen csökkenthető. A szőlőgubacsatka károsítása során gubacsokat képez a leveleken. A fonáki oldalon a gubacsok erősen szőrözöttek. Ezekben a nemeses foltokban a kártevőnek évente több nemzedéke fejlődik. Amennyiben a leveleken az atkák felszaporodtak, a korai lombhullás megakadályozására tegyünk a permetlébe atkaölő szert is (pl. *Ortus 5 SC, Zoom 11 SC*). Csak olyan atkaölő szereket érdemes használni, amelyek nem veszélyeztetik a ragadozóatkák populációit (pl. *Ortus 5 SC*).

Az amerikai szőlőkabóca lárvái is tavasszal, május közepétől jelennek meg. A fiatal lárvák elleni kezelést mindenképpen a virágzás előtt végezzük el (pl. *Karate Zeon 5 CS*-vel), vagy ha a virágzaskor permetezzünk, akkor alkalmazunk méhkímélő technológiát. Ezzel megakadályozhatjuk a szőlő arany színű sárgasága fitoplazmás betegség fertőzését.